

Ned i litteraturen

KIRSEBÆR- PIGEN

TOMAS LAGERMAND LUNDME
ANNA JACOBINA JACOBSEN

CARLSEN

Et undervisningsforløb af
Lisa Gardum Andersen

CARLSEN *Ekstra*

carlsensekstra.dk

Her skal du læse og arbejde med billednovellen *Kirsebærpiggen* af Tomas Lagermand Lundme og Anna Jacobina Jacobsen.

FØR DU LÆSER, skal du arbejde med bogens for- og bagside. Du kommer både til at beskæftige dig med illustrationerne, titlen og bagsideteksten. Derefter skal du opholde dig ved forsatsbladene. Dit forlæsningsarbejde skal du gemme, fordi du skal vende tilbage til det, når du har læst bogen.

MENS DU LÆSER, skal du notere, når du støder på nogle af billednovellens kendetegn. Du skal også notere, når der er noget, du undrer dig over, og du skal opholde dig ved nogle særlige steder i bogen, der kan hjælpe dig i dit analyse- og fortolkningsarbejde.

EFTER DU HAR LÆST, skal du bruge dit arbejde fra før og mens du læste til at stille skarpt på for eksempel billednovellens tema, komposition, karakterer og sammenhængen mellem teksten og illustrationerne.

Til allersidst er der forskellige arbejdsmodeller, alt efter om du og din klasse har arbejdet med ét eller flere af værkerne.

Carlsens billednoveller – ind i genren

Billednovellen er et format, der kombinerer novellen og den moderne billedbog. Derfor kender du måske allerede nogle af genrerækkene. Når du skal arbejde med en billednovelle skal du bruge billednovellens særlige kendetegn i din analyse og fortolkning af værkerne.

Du kan blive klogere på kendetegnene i det ark, du får af din lærer.

Hvad skal du lære?

I forløbet skal du lære at

- analysere og fortolke en billednovelle og kende genrens særlige træk
- en fortælling både udspiller sig på tekst- og billedsiden
- en fortælling kan begynde allerede inden, du har åbnet bogen
- beskæftige dig med billednovellers tematikker
- finde og fortolke symbolske lag og stemninger

Rigtig god fornøjelse!

Før du åbner bogen, skal du arbejde med omslaget og med titlen.

Læsemakker

Tal om titlen

“Kirsebærpiggen” er en neologisme, altså et nyopfundet ord.

- Hvad tror I en kirsebærpigge er? Hvorfor?
- Klinger ordet negativt eller positivt? Hvorfor?

Læs den øverste bagsidetekst

- “*Det er hendes første møde med kærligheden*” – hvilken kærlighed tror I, der er tale om?
- Tal om, hvad kærlighed er og udfyld **KOPIARK 1: KÆRLIGHED ER ...**, før I går videre.
- “*Kærligheden skal adlyde hende*”, står der. Hvad betyder det? Kan kærlighed adlyde, hvorfor/hvorfor ikke? Hvad mon kærlighed er for piggen, siden hun tænker sådan?
- “*Han er selv ude om det*” – hvad mon det betyder? Hvem er han?

Se på forsidebilledet og skriv alt det ned, I ser på billedet

- Hvilke farver ser I?
- Hvilken stemning giver forsiden farver?
- Kan der være symbolik i farverne? Hvilke – og hvilken symbolik?
- Hvilken kropsholdning har piggen på forsiden? Og hvad med hendes ansigtsudtryk? Hvad afspejler det? Hvordan har hun det?
- Piggen kigger sig nærmest over skulderen. Siger det mere om, hvordan hun har det?
- Læg mærke til hendes hår. Hvorfor skjuler det hendes ansigt? Kan det have en symbolsk betydning?
- Hvad er det mon for nogle mærker, der er på hendes ryg?
- Hvad holder piggen i hænderne? Hvor stort er det ifht. hende? Kan størrelsesforholdet have en symbolsk betydning?
- Hvad er det, der omslutter pigens krop? Kan det have en symbolsk betydning?
- Der er røde pletter på pigens ryg. Hvad tror I, det er?
- Billedet har en sanselig appel; det virker levende og der er nærmest bevægelse i det. Kan I se, hvordan? Og hvorfor tror I, at dette virkemiddel er blevet brugt her?
- Hvordan hænger billedet sammen med titlen og bagsideteksten, synes I? Hvad tror I, billednovellen handler om?

Se på billedet på bagsiden, skriv ned, hvad I ser på billedet

- Hvordan er farverne i forhold til på forsidebilledet?
- Hvilket perspektiv ser vi hænderne fra? Hvad gør det?

- Hvordan holdes hænderne? Hvad viser det?
- Hvad er objektet i hænderne? Ligner det mere end én ting? Hvad?
- Hvad kan bagsidebilledet symbolisere, synes I?
- Hvordan hænger dette billede sammen med titlen, bagsideteksten og billedet på forsiden? Hvad tror I nu, billednovellen handler om?

Åbn nu bogen og undersøg forsatsbladene

- Hvad ser I her?
- Satsbladene har ligesom forsiden en sanselig appel; der er nærmest bevægelse i billedet. Hvilken stemning skaber det? Hvilken betydning kan det have?
- • Hvordan hænger satsbladene sammen med alt det I har talt om indtil nu?

Læsegruppen

- Del jeres arbejde med hinanden.
- Er I enige i jeres oplevelser af symboler, stemning og farver, og I jeres forventninger til, hvad billednovellen handler om?
- Hvad forbinder I med ordet kærlighed?

MENS DU LÆSER

Makkerpar

I skal nu sammen læse hele billednovellen uden pause. I kan skiftes til at læse højt. Sørg for også at se på illustrationerne i mens.

Bagefter skal I læse hele bogen igen og opholde jer ved hvert enkelt opslag, for at analysere både tekst- og billedsiden.

Undervejs skal I bruge **LÆSEGUIDEN** for at fokusere på billednovellens genretræk. Her skal I notere tekstnære eksempler på, hvordan *Kirsebærpigens* passer ind i skemaet – eller bryder med genren.

I skal også notere, hvad billednovellens elementer gør for jeres oplevelse af fortællingen. or eksempel indeholder symboler. I skal også notere, hvad billednovellens elementer gør for jeres oplevelse af fortællingen.

Derudover skal I have særligt fokus på sproget, personerne, tematikken og symbolerne på både tekst- og billedside. Herunder er der nogle spørgsmål til nogle udvalgte opslag, der kan hjælpe jer til at stille skarpt på disse elementer. Brug også **KOPIARK 2: KÆRLIGHED OG KIRSEBÆR** i jeres læsning.

Opslag 1

Læs teksten

- Hvad får vi at vide i det første afsnit på side 6?
- Hvad får vi at vide i det andet afsnit på side 6?
- Hvordan er de to afsnit forskellige?
- Teksten er fortalt af en førstepersonsfortæller, der taler direkte til et "du". Hvem er fortælleren, og hvem er "du", tror I? Hvad synes fortælleren om "du"? Hvorfor tror I det? Og hvem mon hende på telefonen er?
- Myg er det første, vi hører om. Læg mærke til myg og myggestik novellen igennem!

Se på illustrationen

- Fra hvilket perspektiv ser vi myggen? Hvilken effekt har det?
- Hvordan hænger illustrationen sammen med teksten?
- Hvorfor er det netop myggen, der er illustreret? Og ikke noget af det andet, vi får at vide i teksten?

Opslag 2

Se på illustrationen

- Hvad ser I på billedet?
- Hvad kan det symbolisere, at pigens hår snor sig om drengens krop?
- Se igen på bogens forsidebillede: Kan I se et sammenfald mellem illustrationen der og dette opslags indhold? Hvilken? Giver det jer en anden forståelse af forsidebilledet? Hvilken?
- I illustrationens forgrund ses en masse nedfaldne kirsebær. Deres udformning ligner også noget andet – hvad? Og hvad kan det symbolisere?

Læs teksten

- Hvad får vi at vide i det første afsnit på side 9?
- Hvad får vi at vide i det andet afsnit på side 9?
- Hvordan er de to afsnit forskellige?
- Sammenlign de to afsnit på dette opslag og de to afsnit på bogens første opslag. Hvordan ligner de hinanden?
- Nu skal I bruge **KOPIARK 2: KÆRLIGHED & KIRSEBÆR**. På arket skal I notere citater fra teksten, der handler om de to ting. Gå derefter videre til spørgsmålene nedenfor.
- *"Det blev min opgave at sørge for, at det aldrig skete"* – hvad mener I om denne tanke?
- Hvordan er forholdet mellem fortælleren og drengen? Hvordan kan I se det?

- Hvordan er forholdet mellem drengen og pigen på telefonen? Hvordan kan I se det?

Opslag 5

Læs teksten

- Hvordan har fortælleren og drengen det med hinanden her? Hvordan kan I se det?
- Hvornår foregår denne scene ifht. det, der sker på opslag 1 og 2? Hvordan ved I det?
- Hvorfor er teksten ikke opbygget kronologisk, tror i?
- Læg mærke til teksten. Sætningerne er korte og præcise, og der er gentagelser: *“Jeg drak. Jeg spildte lidt.”* og *“Du lo, ja, du lo...”*. Hvad gør det for læseoplevelsen, at sproget er på denne måde? Har I lagt mærke til sproget ifht. fx gentagelser tidligere? Ellers bladr tilbage og nærstuder det lidt.

Se på illustrationen

- Hvordan er stemningen? Hvorfor?
- Billedsidens farver er ligesom resten af novellen holdt i sort/hvid og rød. Hvilke elementer er røde her? Hvorfor mon netop disse er fremhævet af farven?
- Hvilken symbolsk betydning kan det have at sugerøret og pigens mund er midt i billedet og dermed et tydeligt blikfang?
- De små kirsebærtræer med røde kirsebær står i noget, der ligner vand. Undersøg hvad følgende ting kan symbolisere: Vand, kirsebær, farven rød.
- Hvordan kan de tre elementers symbolske betydning hænge sammen med dette opslag i billednovellen? Husk også på symbolikkerne, når I læser videre.

Opslag 6

Læs teksten

- Hvad sker der i det første afsnit på siden? Hvor er vi henne tidsmæssigt?
- Hvad sker der i det næste afsnit på siden? Hvor er vi tidsmæssigt i forhold til det første afsnit?
- Hvordan har drengen og pigen det med hinanden? Hvordan kan I se det?
- Hun døber ham “kærlighed”. Hvad synes I om det? Er det kærlighed? Hvorfor/hvorfor ikke?

- Det er hendes første møde med kærlighed, får vi at vide. Er det også hans første? Og er det kærlighed for ham?
- Se på forsidebilledet. Er I nu blevet klogere på, hvad billedet forestiller?
- Bemærk sproget. Noter gentagelserne og de korte sætninger. Hvordan hænger sprogets stil sammen med, hvordan pigen har det?

Se på illustrationen

- Der er kommet endnu en rød farve på dette billede, nemlig på pigens kinder. Hvad kan det betyde?
- Hvordan har pigen det? Hvordan er hendes ansigtsudtryk? Hvordan er hendes kropssprog?
- Hvorfor er drengens hænder på hendes ansigt?
- Hvorfor har hun lukkede øjne? Kan dette have en symbolsk betydning?
- Kan billedet sige noget om de to personers magtforhold? Hvis ja, hvad kan det fortælle – og hænger det sammen med noget af det, vi allerede har fået fortalt på de første opslag?

Opslag 8

Se på illustrationen

- Hvordan er stemningen? Hvorfor?
- Hvordan har pigen det? Hvordan kan I se det?
- Hvilke modsætninger findes i billedet?
- Beskriv skyggen – hvorfor er det vigtigt, at den er med? Hvad fortæller den? Hvilken virkning har det, at den nærmest skubber til og blander sig med teksten på højre side af opslaget?
- Der er en sanselig appel med bevægelse i billedet – hvordan kan I se det?

Læs teksten

- Hvilke modsætninger findes i teksten? Kom med flere eksempler og overvej, hvilken virkning de har.
- Hvordan vil I beskrive deres forhold ud fra dette opslag? Hvordan har hun det? Hvordan har han det? Kommer det bag på jer, at han bare vil være venner? Hvorfor tror I, at det kommer bag på pigen? Hvorfor vil hun ikke græde over for ham?
- Hvad synes I om, at hun dækkede over ham? Hvad ville I have gjort?
- Hvordan passer tekst- og billedsiden sammen?
- Husk at skrive citater i kopiarket **KÆRLIGHED & KIRSEBÆR**.

Opslag 10

Se på illustrationen

- Vend tilbage til spørgsmålene til forsidebilledet, som er det samme som dette opslag. Hvordan vil I nu besvare dem?

Læs teksten

- Hvad mener I om alle de ord, pigen får at vide? Er det rigtigt? Er det okay? Hvorfor/hvorfor ikke?
- “*Jeg passede på dig*” – hvad mener hun med det? Hvad mener I om det?
- Kan man bestemme over kærlighed?
- Hvordan er stemningen i teksten? Hvorfor?
- Hvordan har pigen det? Er hun vred, ked af det – andet?
- Hvad gør de korte sætninger og gentagelserne for jeres oplevelse af, hvordan pigen har det?

Opslag 11

Se på illustrationen

- Hvordan er stemningen på dette billede? Hvorfor?
- Giv billedet en overskrift – hvilket ord passer til det, I ser?
- På opslag 10 er pigen illustreret i fugleperspektiv. På dette opslag ser vi hende fra frøperspektiv. Hvad gør denne perspektivændring for jeres oplevelse af hende?

Læs teksten

- Hvordan passer teksten til stemningen i illustrationen?
- Kan én person være kærlighed – kan kærlighed have brune øjne?
- “*Man er altid kun to. Man er aldrig tre*”. Hvordan er det i denne fortælling?
- Hvordan har pigen det på dette opslag? Er hun vred, ked af det – andet? Hvordan kan I se det?
- “*Det var din skyld, at det gjorde så ondt på mig*” – er I enige? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvad synes I om det, hun skriver til ham?
- Hvorfor kommer han med det samme?

Opslag 16

Læs teksten

- “*Skal vi dele en cola?*” – hvorfor spørger hun om det? Hvilken symbolik har colaen, synes I?

- Hvordan reagerer han på hendes tilstedeværelse? Hvorfor reagerer han sådan? Hvordan har han det?
- “Jeg hørte ikke, hvad du sagde” – hvorfor gør hun ikke det? Hvad synes I om hendes opførsel?
- “Man kan ikke snyde mig på den måde”, står der. Hvad mener hun med det? Vil han snyde hende? Eller hvad foregår der?
- Hvorfor venter han?

Se på illustrationen

- Læg mærke til føddernes retning, hvordan hænger det sammen med det, der sker i teksten?
- Hvordan er magtforholdet mellem de to personer i billedet? Hvordan kan I se det?
- Hvilken symbolsk betydning kan grenen over hans ene fod have? Hvordan kan betydningen hænge sammen med det, vi får at vide i teksten?

Opslag 17

Se på illustrationen

- Hvordan er stemningen på billedet? Hvorfor?
- Hvordan ser drengen ud til at have det? Hvordan kan I se det?
- Hvad kan grenene, der snor sig om hans krop og ansigt symbolisere?
- Se igen på illustrationen på opslag to, side 8: Hvad snor sig om ham der?

Læs teksten

- Hvad kan det symbolisere, at der ikke er flere kirsebær og heller ikke flere myg? Hvordan er forholdet mellem de to ifht. i begyndelsen af fortællingen?
- Hvorfor ændrer han mening? Hvorfor siger han først nej, for bagefter at drikke en ordentlig tår af colaen? Hvad symboliserer dette?

Opslag 18

Læs teksten og se på illustrationen

- Hvordan forstår I bogens slutning?

Læsegruppen

- I læsegruppen skal I dele det arbejde, I har lavet, mens I læste billednovellen. Er I kommet frem til det samme? Eller kan I sammen udvide jeres analyse? Hvar har I undret jer over? Forstår I slutningen på samme måde?
- Læs billednovellen igen og vend derefter tilbage til spørgsmålene i förlæsningsdelen. Vil I besvare spørgsmålene anderledes nu? Se også på jeres egne noter fra **KOPIARK 1: KÆRLIGHED ER...** og sammenlign med jeres noter fra **KOPIARK 2: KÆRLIGHED OG KIRSEBÆR**. Har I samme oplevelse af kærlighed, som billednovellens hovedperson? Hvordan/hvordan ikke?

Alene

- Meddigtningsopgave. Skriv en kort tekst, der passer til bogens sidste sider, hvor der kun er illustrationer. Forsøg at efterligne sproget i billednovellen og inddrag:
 - Ord om kærlighed, myg, cola og kirsebær i beskrivende sætninger uden handling
 - Dialog
 - Korte sætninger og gentagelser
- Del dine ord med din **læsemakker**, før I går videre til næste opgave.

Læsemakker

- I skal forberede et 10 minutters oplæg for klassen, hvor I analyserer og fortolker værket. Oplægget skal indeholde:
 - Jeres analyse af bogens omslag og titel. Brug arbejdet fra før I læste og finpuds det
 - Konkrete, tekstnære eksempler på, hvordan *Kirsebærpigens* indeholder billednovellens genretæk, og hvordan den bryder med genren, hvis I synes, den gør det
 - En beskrivelse af bogens tema – er det kærlighed, er det andet?
 - Et kort handlingsreferat og fokus på billednovellens komposition – den er ikke kronologisk opbygget; hvad gør det for vores læseoplevelse og forståelse for bogens situation?
 - Symboler
 - Stemningen i teksten og i illustrationerne
 - Eksempler på, hvordan fx farver og perspektiv er med til at skabe vores oplevelse af billedsiden og dermed fortællingen

- Eksempler på, hvordan sproget kan karakteriseres og dermed giver os en forståelse for, hvordan personerne har det hver for sig og indbyrdes
- Eksempler på, hvordan tekst- og billedside spiller sammen
- Personbeskrivelser af pigen og drengen og udviklingen i deres forhold – brug punktet ovenfor til dette
- Jeres fortolkning af slutningen
- Højtlesning af en passage fra bogen. Begrund, hvorfor I har valgt netop dette sted.
- Evt. en perspektivering til andet (film, litteratur etc.) med samme tema – kærlighed, trekantdrama, andet? Hvordan kommer temaet ens og forskelligt til udtryk i de forskellige medier?

